

POKROK ZÁPADU

ZALOŽEN ROKU 1871.—ROČNÍK XXVII.

OMAHA, NEB., V PÁTEK 17. ČERVNA 1898.

Dvojtýdenníku: ROČNÍK VI. číslo 79.

Třetí útok na Santiago

Nové náspy a operace jsou poškozeny.

Dnes neb zítra přijdou tam vojsko

Načež započne dobývání Santiaga.

Druhá výprava do Manily vyjela.

Do třetice všeho dobrého.

Ve středu ráno zahájilo loďstvo naše opět palbu na opevnění a nově zřízené náspy v ústí zálivu Santiaga. Pouze opevnění Morro zůstalo ušetřeno, jelikož tam posud věznění jsou hrdinové z Merimacu. Hned o půl čtvrté ráno připravilo se loďstvo naše k započatí útoku a ve vzdálenosti 3000 yardů postavilo se do řídku bojovníků, bokem ku břehům. Když loď svá stanoviska zaujaly, bylo posud tma ku stěbě. O 5:25 zazněl první výstřel z New Yorku, proti opevnění východně od zálivu a jemu následovaly v zápětí loď ostatní. Odměřený rachot 13 palcových děl zněl nad třeskotem baterií druhého řádu co hromové rány v hukotu hurrikánu. Tisíciliberní stěla z loď Massachusetts způsobila velký průlom v opevnění a stěla z loď Texas způsobila výbuch prachárny. Baterie východně od Morro bylo těžko dosáhnouti ze stanoviska jež loď zaujímaly a proto New Orleans předjela New York a ze vzdálenosti pouze 500 yardů od břehu vzala onu baterii na mušku. Po déle než hodinu trvala dělostřelba, až byla děla španělská umlčena. O 6:30 dala znamení k ustání ve stěbě, na rozloučenou však poslali španělové ještě za posledními vzdalujícími se loďmi pól tuctu výstřelů. Admirál Sampson je velice uspokojen výsledkem a má za to, že baterie na západní straně jsou skoro na dobro zničeny. Jelikož některá děla východních baterií nestřelila, má za to, že to nejsou děla skutečná. Celkem bylo prý ne méně než 5000 výstřelů vysláno, jichž všchna obnášela ne méně než 500,000 liber.

V okolí Santiaga.

Válečné loďstvo naše, svírající Santiago, čeká netrpělivě přijezdu posádky, s jejíž pomocí ve spojení s povstalcí má podniknout býti útok proti Santiagu. Dle posledních zpráv obsadil kubánský jenerál Rabbi město Aguadores, pouze osm mil od Santiaga při břehu ležící. To prý jest pouze částí plánu na němž usneseno bylo ve Washingtonu před několika týdny, kdy dva ze štábních důstojníků gen. Garcia přijeli do Washingtonu ku poradě s gen. Milesem. Tou dobou Garcia a Rabbi byli v Bayamo, v západní části provincie Santiaga a více než sto mil severozápadně od města Santiaga de Cuba. Dle všeho nalezájí se tyto čtyři povstalecké již u Santiaga, připraveny jsou k útoku. Zaujmutí Aguadores považuje se za velice výhodné, jelikož v přístavu tom jsou přatečná přístaviště ku skládání dělostřelstva, jež provází rávu gen. Shaftera.

Fižák New Orleans osvědčil, jak američtí dělostřelci umí

mířiti. Kapitán téhož. Folger, oznámil admirálu Sampsonovi v pondělí večer, že španělové zřídili náspy východně od Morro a umístili na nich nová děla. Admirál nařídil kapitánu, aby podniknul na baterii zde zřizovanou útok v úterý ráno. Po deset minut nalezali se španělové v ohni, v jakém nikdy před tím nebyli. Hned na první ránu, nalezl New Orleans cíl a kulobití na baterii jen sršelo. Skoro každá stěla padla do náspů a ve třech minutách umlčena byla děla španělská a bylo viděti španěly ze zákopů prchající. Po stěbě deseti minut, dáno bylo znamení z velitelské loď, aby v dalším střelení se ustálo.

Strašné chrlení Vesuvu.

Dynamitní křížák Vesuvius zkoušen byl poprvé v pondělí v noci při ústí zálivu Santiagského. Byly vypáleny tři stěly, z nichž každá obsahovala 200 liber stělné bavlny na zkoušku a účinek byl prý strašným. Bez hluku, bez kouře a bez ohně nastoupila v tichu a rychlosti každá stěla svou zhoubnou cestu. Však když dolétla, způsobila takovou zhoubu, takové otřesení, jako zemětřesení a i válečné loď před přístavem se rozhoupaly vlnami způsobenými. Výbuch stělné bavlny byl přímo ohlušujícím a celé tuny kamení a skal létaly do výše. Kapitán Pillsbury žádal již několikráte admirála o dovolení, aby zkusiti směl tři dynamitová děla Vesuvu a konečně v pondělí svolení k tomu dáno. Noc byla tmavá a pod její pláštěm příkradl se Vesuv na tři čtvrtě míle ku břehu a jak řečeno, beze vsí rány i bez ohně vrhnuv svou první stělu. Tato třetia a musila způsobiti nesmírné zřezání v Santiagu. Ani jediná rána z děla na pevnostech se neozvala v odpověď. Druhý výstřel, druhá hromová rána a posud na březích ticho. Španělové neodpovídali; až když kapitán Pillsbury přesvědčil se o nesmírné zhoubnosti a vydatnosti dynamitových stěl z Vesuvu a nalezal se dvě míle od břehu na cestě zpáteční, pak španělové vyslali několik stěl za ním, však bez účinku.

Španělové zapuzeni.

Po útoku, kterýž podniknuli španěle na posádku, jenž v přístavu Guantanamo na břehu vysazena a na výšině se utábořila, o kteréž minule jsme zprávu přinesli, nepřestalo útočení se strany nepřátelské, nýbrž trvalo skoro nepřetržitě. Po prvním útoku v sobotu odpoledne a v noci, plukovník Huntington očekával, že bude v neděli útok opakován a proto dal na všech stranách kol tábora vyházet náspy a za těmi očekával útok nepřitele. Týž se skutečně dostavil brzy po setmění a našinci byli znepokojováni po celou noc, během kteréž dva z na-

ších byli zabiti a čtyři raněni, vesměs ze setniny B. Též na tábor námořníků při břehu učinili španěle útok během noci, kterýž ale byl odražen. Naši podporovanci byli střelbou z lodí. Když Col. Huntington seznal, že španělové pokoj nedají, pokud zapuzeni nebudou, odhodlal se podniknouti útok na ně, kterýž proveden byl v úterý ráno, s pomocí a za spolupůsobení kubánských povstalců. Španělové utábořeni byli asi pět mil od tábora Američanů v počtu asi 400 a v pondělí rozhodnuto bylo, z tábora jejich je vypuditi, jestli možno. Hned po ránu vypraveno bylo naše námořnictvo a bralo se pracně po příkré stráni za parného tropického slunce, čemuž ovšem mužstvo naše není zvyklým a proto, nežli se dospělo k bojišti, neměně než 22 z našeho mužstva mělo zapotřeby lékařské pomoci. Nežli se boj skončil, zotavili se však všichni z těchto, aniž by který podlehnul. Námořníci naši přinuceni byli ubírat se po stezce horské v jedné řadě, jeden za druhým, kdežto Kubánci tvořili jim po obou stranách zvědy a strážce. Bylo již poledne, když z vrcholy kopce zhlédli Američané tábor španělský na vrchu níže pod nimi ležícím. Týž pozůstával z jednoho většího domu, kterýž sloužil za přibytěk důstojníkům a kolem něho bylo menších chatrčí, odbývaných vojny a uprostřed těchto nalezala se studně, jediná v celém okolí na sedm mil kolem a proto pro španěly nesmírně důležitá. Američané počali patrně se blížit ku táboru španělskému a když byli na 200 kroků, byli spozorováni. Jak zazněly první výstřely ze řad španělských, utvořili naši ihned válečný šik, majíce Kubánci na levém boku. Španělů bylo málo viděti, neboť leželi za chýzemi a v křovinách a pouze jen obláčky dýmu po výstřelu prozrazovaly jejich postavení. Po dvacet minut panovala z obou stran silná palba a naši již se chystali k útoku s bodákem, když spozorovali, že španělové počínají prchat do houštiny asi sto yardů dále se nalézající. Na prchající soustředěn oheň a tvrdí se, že zanechali 40 mrtvých na bojišti. Z našich prý pouze jeden poraněn a dva Kubánci zabiti a čtyři raněni. Naším poslána byla pomoc z lodí, když boj započal, avšak nežli bojiště dostihla, byli španělové již vypuzeni. Jak španělové ustupovali, tak naši šli ku předu a když dostihli tábora nepřátelského, nenalezli tu již žádných živých nepřátel. Patnáct mrtvol nalezeno bylo po různu v křovi, však kde palba byla, nejostřejší, tam nebylo lze místo bedlivě prohlédnouti. Naši přikročili ihned ku zničení celého tábora a k zasypaní studny, načež se vraceli do svého tábora. Očekávali, že bude je nepřítel znepokojovat, avšak tento utrpl nepochybně úplnou porážku, tak že se neodvážil k útoku. Byla již noc, když se naši vrátili do tábora a jelikož byli bez potravy od rána, byli úplně vysíleni. Plukovník Huntington má za to, že zničení nepřátelského tábora a zejména zasypaní studny učiní konec výpadům a útočením španělů.

Dělostřelba na Caimanera.

Tak jako u Santiaga bylo ve středu též kulobití v zálivu guantanamošském. Loď Texas, Marblehead a Suwanee útočily na cihelná opevnění a náspy v Caimanera, odkud byla poskytována pomoc španělům, kteří naše znepokojovali. Střelbou započato bylo

do druhé hodině odpoledne a trvala déle než hodinu. Když tvrz pobofena, přikročeno k odstraňování podkopů a torpéd v úzkém průlivě, který spojuje vnitřní s venkovním zálivem. Až tento bude nebezpečí prost, chystají se naše loď dovnitř, aby tu zajali, aneb zničili španělskou loď Sandoval, která se tu nalezá a docela vypudili španěly.

Během odpoledne dovlékl se do tábora amerického vychrtlý, hladem polomrtvý a rozedraný španěl a vzdal se. Právil, že očekává, že bude zastřelen, ale raději to, než snášeti muka hladu a žízně, jež trpí již 48 hodin. Právil dále, že je aspoň 2000 španělů, hladem zmofených, kteří by se vzdali, ale bojí se, že je Američané povraždí. Od něho bylo též zvěděno, že se španělové chystají proti táboru Američanů a připravují děla k jeho dobytí.

Na cestě k Santiagu.

Po dlouhých odkladech a průtahách vyjely konečně v úterý poslední loď vezoucí válečnou hotovost ku vpádu na Santiago z Key West a nežli se týden skončí, bude již nepochybně posádka nalezena se na půdě kubské, načež započnou ihned přípravy k obležení a dobývání města Santiaga.

Druhá výprava do Manily.

Ve středu odpoledne vyjela druhá výprava ze San Francisco se zásobami a mužstvem pro gen. Deweyho a sice jsou to parníky Colon, China, Zealandia a Senator. Tak jako výpravu první, provázelo i tuto provolávání slávy z hrdel tisíců shromážděných v přístavišti a hvízd veškerých parních přístal na lodích v zálivu i na továrnách ve městě; až ku zlaté bráně, ku vjezdu do přístaviště San franciského provázely loď též nesčetné čluny. Dopravní loď samé poskytovaly pohled zajímavý. Všude bylo viděti hlavu na hlavě. Rahna a provazové řebříky byly vesměs vojny obsazeny, kteří mávali na rozloučenou tisícům shromážděných v přístavišti i na rozloučenou, prozatimně, viastí své. Loď tyto popluží co nejspěšněji do Honolulu, kdež zásobí se znovu uhlím a spěchati pak budou dále k Filipínám. Očekává se, že China, nejrychlejší z těchto parníků, přijede do Honolulu nejdříve. Až pak vyjedou z Honolulu, budou se držeti pohromadě, aby dostihly cíle asi stejnou dobou. Na China nalezá se pluk z Colorado, půl praporu z 18tého pluku pěchoty vojska řádového a četa inženýrů. Na Colon jsou čtyři setniny pěchoty pluku 23, dvě setniny pluku 18. vojska řádového a baterie dělostřelstva z Utah. Na Zealandia nalezá se 107 pluk pennsylvanský a část baterie B. z Utah. Na parníku Senator jest první pluk nebrasský, 1123 mužů a důstojníků. Celkem čítá mužstvo na těchto čtyřech lodích 3555. Pro příští výpravu chystají se parníky Indiana, Ohio, Morgan City, City of Para, a tři parníky severní pacifické společnosti. Očekává se, že budou vypraveny k vyplutí asi v desíti dnech. Mezi první výpravou a nynější uplynulo 22 dnů, však očekává se, že výprava následující vyjede rychleji, poněvadž příčinou zdržení byl hlavně nedostatek zásob, jemuž teď jest odpoženo.

Manila v obležení.

Dle posledních zpráv svírají rebelové Manilu se všech stran, jsouce pouze na dva kilometry od

města a následkem toho každým dnem svádějí se bitky. Rebelové by rádi město dobyli a zřídili vlastní vládu, dříve než přijede vojsko americké. Očekává se, že po příchodu posil Deweymu, započne bombardování města. Německý konsul dopravil na německé loď 300 občanů německých.

V táboře u Chicamauga.

Panuje pověst, že patnáct pluků ležících táborem v Chicamauga v nejbližších dnech odesláno bude do Tampa, což tyto netrpělivě očekávají. Ujišťuje se, že tyto pluky tvořiti budou výpravu na Porto Rico, do San Juan, na kteréž podniknut bude útok, jakmile Santiago bude dobyt.

Nejdou do pasti.

Velitel španělský v Havaně, gen. Blanco, chtěl vlákat válečné naše loď kotvíci před Havanou a střežící vjezd, minulý pátek před děla pevnostní. Vyslal pět lodí španělských z ústí přístavu ve směru východním. Když naše loď svírající přístav uviděla španěly, počaly jim nadjížděti a zahájily palbu proti nim. Španělské loď však neodpovídaly, nýbrž obrátivše, pluly co možno rychle blízko u břehu a baterii zpět do zálivu. Americké loď ovšem záhy seznaly, že jest to pouze jen pokusem přilákati je co možno neblíže baterií španělských a proto se za nimi do nebezpečných míst nepustili.

V San Juan málo škody.

Anglický parník Tyrian, kterýž vyplul ze San Juan de Porto Rico dne 6. června, přijel minulý úterek do New Yorku a jeho kapitán tvrdí, že španělský ničitel torpédových lodí Terror, nalezal se v San Juan, když on odjížděl, jsa na cestu zásoben a připraven. Když prý Terror přijel do San Juan, měl chatrné kotle, jež musely být vypraveny. Kapitán dále tvrdí, že prý dělostřelbou admirála Sampsona před měsícem utrpěly opevnění San Juanské škody jen nepatrné. Jedním kostelem prý prolétla velká stěla skrz na skrz. Kapitán prý osobně navštívil všechna opevnění, aby seznal následky útoku, avšak nemohl spatřiti nic neobyčejného. U brány jedné z pevností stojí americká stěla, kteráž nevybuchla a postavena tam na památku. V přístavu prý se nalezá španělská loď Alphonso XIII a čtyři ze staromodních dělových lodí.

Na Porto Rico.

K výpravě na Porto Rico chystá se 15,000 až 20,000 mužů, jež dopraveni tam budou asi v 35 lodích dopravních. Válečná rada naše dle zpráv jí doslých soudí, že by mohlo býti v San Juan na 10,000 posádky španělské a chce poslati tam dostatečných sil, k jistému též přemožení. Až posud má odbor válečný zajištěno teprve 11 lodí k přepravě vojska na Porto Rico chystaného.

Ochrana pobřeží.

K ochraně našeho pobřeží od Eastport, Me. až ku New Orleans slouží 40 výpomocných lodí válečných, jež k tomu účeli vypraveny byly. Největší z nich jsou poblíže přístavu New Yorkského, kde, jak známo, soustřeďuje se náš obchod zámořský.

* V Chicagu zastavilo ve čtvrtek práci 1600 členů unie dělníků 'na strojích ode dřeva'. Dosud dostávali \$1.50 až \$1.75 denně při práci desetihodinové, kdežto nyní požadují \$2.00 denně při práci 9ti hodinové.